

pit fell. 25. De Regularibus, cap. 5. Ut in omnibus Monasteriis sibi subiectis ordinaria, in aliis vero sedis Apostolicae auctoritate, claustrum Sanctorum, ubi violata fuerit, diligenter restituatur: & ubi inuoluta est, conseruari maxime procurari: inobedientes, atque contradiatores per censuras Ecclesiasticas, aliasque pannes, quancumque appellatione sospita, compescere. Et cap. 9. Sessio eiusdem statuit, ut Monasteria Sanctorum in Sede Apostolica immutari subiecta, ab Episcopis tanquam dicta Sedis Delegatis, gubernentur. Jus, & potestas, quae competunt Episcopo in Monasteriis Montium illi iure ordinario subiectis quoad claustrum competit, & eius Vicario Generali: in exemptis vero non competit, nisi eis speciatim ab Episcopo demandetur. In Monasteriis etiam Sedis Apostolicae immediate subiectis nullam exercere jurisdictionem Vicarius Generalis potest sine speciali Episcopo mandato.

XVII. Accessiones per viam unionis factas a quadraginta annis citra, de beneficiis liberis ad Ecclesias jurispatronatus etiam licetorum subiectas, tam ad Parochiales, quam ad alia quaecumque beneficia etiam simplicia, Tridentina Synodus fell. 25. De Reformatione, cap. 9. Nihilominus ab Ordinariis, tanquam a Sede Apostolica Delegatis, reuideri, ac examinari, statuit, ac qua per surreptionem obtenta fuerint, simul cum unionibus irritas declarari, ne beneficia ipsa separantur, & aliis conferantur. Decevit insuper, ut Patronatus quicumque in Ecclesiis quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisitis a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendis, seu ex augmento dotis, seu ex noua constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicae, ab eisdem Ordinariis, ut Delegatis, ut supra, qui nullum in his facultatibus aut privilegiis impediunt, diligenter cognoscant: & quos non repererint ob maxime evidentem Ecclesiae, vel Beneficii, seu Dignitatis necessitatem legitimam consensum esse, in totum reuocent: atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituito Patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant.

De his causis iudicare non potest Vicarius Generalis, nisi sit ab Episcopo speciatim ad hoc delegatus: cum his facultates Episcopus iure ordinario non habeat, ut constat ex Clementia, Romani, Tit. De Electione; & propterea Concilium tribuit Episcopo hanc facultatem simpliciter tamquam Sedis Apostolicae Delegato, absque adiectione particulae, Etiam.

XVIII. Episcopus, etiam nisi Sedis Apostolicae Delegatus, in concubinariis Clericis agere potest, eos a beneficiorum administratione suspendere, & si ita suspensi concubini non expellant, Beneficiis, portionibus, ac Officiis & pensionibus ecclesiasticis quibuscumque perpetuo priuare (ex Concilio Trid. fell. 25. De Reformatione c. 14.) Hae facultates in Vicarium Generale Episcopi transferunt, quoad non exemptos, quia & ante Concilium poterat Episcopus iure ordinario in concubinariis animaduertere, ut constat ex c. Cum multis, & seq. Extra, De Censuratione Clericorum, & mulierum. Quoad exemptos vero Vicarius Generalis indiget speciali Episcopi mandato; siquidem Concilium statuit, ut in eiusmodi causis Episcopus agat, etiam ut Sedis Apostolicae delegatus.

XIX. Monasteria, quae Generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, si infra praescriptum tempus in Congregationem se redigere neglexerint, Episcopi, in quorum Diocesis sita sunt, tanquam Sedis Apostolicae Delegatis subduntur: (ex Trident. Concilii Decreto, fell. 25. De Regularibus, cap. 85.) Verum cum hac facultate prius Episcopo iure communi non competere, prohibentibus exemptionibus, ut colligitur ex cap. Sicut nobis, Extra. De Supplendis negligentia Praelatorum, cap. Cum tempore, Extra. De Arbitris, & cap. Cum olim, & Extra. De Privilegiis, non censetur in Vicarium Generale translata sine speciali mandato.

XX. In omnibus quidem, quae voluntariam jurisdictionem, & ordinariam spectant, Vicarius Generalis vices gerit Episcopi. Excipienda tamen est beneficiorum collatio: Vicarius enim generalis Beneficia conferre non potest, quorum collatio ad Episcopum pertinet, nisi hae illi facultates speciali mandato concessa sit, ut constat ex cap. Cum in generali, Tit. De Officio Vicarii, in Sexto, cuius haec sunt verba: Cum in generali concessio nequaquam illa veniant, quae non esset quae uersimiliter concessurus; nec regulariter denare valeat illi, cui honorum administratio etiam libera est concessa: Officialis, aut Vicarius Generalis Episcopi Beneficia conferre non possunt, nisi Beneficiorum collatio ipsi specialiter sit commissa. Potest tamen Vicarius Episcopi praesentatos a Patronis instituere, quumvis Episcopus facultatem conferendi Beneficia ipsi non concesserit, ut Zerola in Praxi Episcopali r. P. verbo Vicarius, Num. 15. & alii Juris Canonici Periti docent. Verum cum unaquaque res per eandem causam dissoluitur per quae constituta est, ut habetur cap. Omnis res, Extra. De Regulis Juris, eiusdemque propterea potestatis sit exuere, cuius est investire: Vicarius Generalis cui potestas conferendi Beneficia speciatim ab

Episcopo non est demandata, resignationes Beneficiorum admittere non potest. Eadem ratione a receptione permutationum accuset, quia permutatio Beneficiorum duplicem collisionem requirit.

XXI. Excipienda rursus est ab ordinaria Vicarii Generalis jurisdictione facultas dandi litteras dimissorias ad Ordines, nisi Episcopus hinc illi speciatim concesserit, ut sanctum est, cap. Cum nullus, Tit. De Temporalium Ordinationum, in Sexto. Episcopo tamen in remotis agentis, & ipse in spiritualibus Vicarius Generalis, vel Sede vacante Capitulum, seu is, ad quem tunc temporis administratio spiritualium uoluitur pertinere, dare possunt licentiam ordinandi, & dimissorias concedere, ut ibidem dicitur.

Hae ad Questionem a te propositam habui, quare responderem. Prolixitatem Epistola excuset uelim: praecioribus enim confici res non potuit. Vale, meique ad Altare Domini memor esto.

Lucecia Parisiorum.

EPISTOLA XXX.

Capituli potestas Sede vacante explicatur.

VENERANDO VIRO ***

INSIGNIS ECCLESIAE *** DECANO

DE Illustrissimi, Religiosissimi Praesulis vestri obita doleo ex animo ob egregias Viri dotes, & eximiam virtutem, praecellentem eruditionem, & zelum pro Ecclesiastica Discipline conseruatione, vel restoratione incredibilem, profusam in pauperes beneficentiam, Pastorem vigilantem. Ipsius Animae bene precor, Deumque oro, ut dignum Pastorem, similemque succellorem Ecclesiae *** concedat, ac praeficiat. Eaeque interim quod opas, et absque mora tibi per litteras breuiter explicem sine potestatis Capituli Sede vacante: quod tamen non sine pudore quodam scio, cum in reum Ecclesiasticam praxi, Jurisque sacri notitia te peritissimum noverim.

I. Defuncto Episcopo Jurisdictionem Episcopalem ad Capitulum deuolui competere est ex cap. Cum olim, Extra. De Majoritate, & Obediencia, cap. Ad abolendam, Extra. De Haereticis, cap. unico De Majoritate, & Obediencia, in Sexto, & cap. 11. De Institutionibus, in eadem Collectione. Quomobrem Capitulum Sede vacante, iudicare, & excommunicare, absolvere potest; non tamen anathematizare, id est, excommunicare cum sollemnitate, de qua Ca. non debent, causa 11. qu. 3. Item potest visitare, quum etiam de delictis extra visitationem contra certas personas inquirere, ac in reos sententiam ferre per Vicarium a se institutum.

II. Capitulum Sede vacante beneficia conferre non potest, quorum collatio ad solum Episcopum pertinet, ut constat ex c. Illa, Extra. De Sede vacante aliquod innovetur, & c. 1. De Institutionibus, in Sexto. Praesentatos tamen a Patronis potest admittere, si sint idonei, & eos instituere in beneficiis, ad quae fuerint praesentati: licet ad Episcopum (si viveret) admissio, & Institutio huiusmodi pertineret, ut constat ex eodem capite. Ratio autem, cur Capitulum admittere, instituere, & confirmare possit praesentatos, vel nominatos a Patronis, non vero beneficiis conferre est, quod confirmatio sit necessitatis, iustitiamque sapiat: cum per electionem ius quatuor sit electio, eique sit debita confirmatio, modo legitima sit electio, personaeque idoneae, capies, & dignae, ut colligitur ex c. Cum inter 3. De electione, & c. Illi potestatis; sed collatio est voluntatis, & sapit gratiam, ut colligitur ex c. Illa, Extra. De Sede vacante aliquod innovetur, & c. Cum in generali, Tit. De Officio Vicarii, in Sexto. At Capitulum Sede vacante non succedit in jurisdictionem voluntariam, sed in necessariam tantum, ut summo consensu docent Juris Canonici Periti.

III. Capitulum Sede vacante concedere non potest indulgentias: quod voluntariae jurisdictionis est.

IV. Vicarius Capituli Sede vacante potest instituere concursum ad Parochiales Ecclesias vacantes, & magis idoneum praeligere, secundum praescriptum Concilii Trid. fell. 24. De Reformatione, cap. 18. Hae enim praescriptio necessitatis jurisdictionis est, & iustitiae.

V. Jurisdictio Episcopo competens, at Sedis Apostolicae Delegato, in Capitulum Sede vacante minime transfunditur.

VI. Bona, vel iura Ecclesiae Capitulum alienare non potest Sede vacante, ut colligitur ex Can. Si qua de rebus, & Canon. Praesentis, causa 12. qu. 3. Cum enim Ecclesia pupillo comparetur, & iure minoris fuerit, ut habetur cap. Auditis, Extra. De integro restitutione: sicut pupillus nihil alienare potest sine auctoritate tutoris, ita nec Ecclesia sine voluntate, & consensu Episcopi. Exceptio tamen admittenda est in fructibus, & bonis, quae seruando seruari non possunt, quales sunt res nobiles, quae non durant triennio, vel usu consumuntur, & non fructificant.

Alia 21. que autem 30. erat, nunc 57.

His enim Capitulum alienare potest, dummodo pretium seruetur et colligit Innoc. IV. Novis. Extra. De Sede vacante aliquod innovetur, argumto sumpto ex L. Lex qua tutores, C. De administratione Tutorum.

VII. Licentiam transfundendi ad aliam Ecclesiam Capitulum Sede vacante Clerico impertiri non potest, ut colligitur, ex Canone, Praesentis, dist. 24. & Can. Fraternalitatem, dist. 71. Ratio est, quia maior est alienatio personae quam rerum: Capitulum autem sine consensu Episcopi bona Ecclesiae alienare non potest; multo minus igitur potest alienare personas.

VIII. Capitulum Sede vacante ordinandi licentiam, & litteras dimissorias infra annum a die vacationis concedere non potest, nisi scitatis ratione beneficii recepti, vel recipiendi: ad quod scilicet praesentatus sit Clericus, & quod Ordinem annexum habet, ad quem promoueri postulat: alioqui Capitulum, & sic ordinari incident in penam a Concilio Trid. statutas, cap. 10. fell. 7. De Reformatione. Solum autem Capitulum, ex sacra Congregationis Sententia, quibus casibus potest dimissorias concedere, potest Ordinem interitici remittere, non Capituli Vicarius, nisi ex speciali mandato.

IX. Capitulum tenetur infra octo dies post mortem Episcopi, Officium seu Vicarium Generale constituit, vel existentem confirmare, qui saltem in Jure Canonico sit Doctor, vel Licentiat, vel alius, quantum fieri poterit, idoneus; si locus scdm fuerit, et Metropolitani deputatio huiusmodi deuoluat. Et, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque (ut praeterit) negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta, Vicarium Generale constituit potest (ex Concilio Trid. fell. 24. De Reformatione, c. 16.) Unam tantum Vicarium deputare potest Capitulum Sede vacante, nisi sit immemorabilis consuetudo constituendi duos, ut censetur sacra Congregatio Concilii Interpres; falsa eadem Concilii uerbis loco mox laudato.

X. Vicarium a se institutum revocare Capitulum potest, modo infra octo dies alterum instituat.

XI. Substituto facienda propter absentiam Vicarii Generalis, aut aliorum Officialium Capituli Sede vacante spectat ad ipsos Officialium, non ad Capitulum, ut censuit sacra Congregatio: quia licet jurisdictione Sede vacante praesentati reseruentur Capitulum, usum tamen jurisdictionis reseruet penes Vicarium Generale ad eo institutum. Quomobrem nec Capitulum absque Vicario suo Generali visitationem Diocesis eligere potest, ut censuit Joannes Franciscus Pavinus in Tractatu De Officio, & potestate Capituli Sede vacante, & Praesentis Regnum ad cap. His, que, Extra. De Majoritate, & Obediencia. Vale, meque tui singularum altimatorem, ac tibi cumprimis additum ad Altare Domini commends, quoties Sacris operaberis.

Lucecia Parisiorum.

EPISTOLA XXXI.

Qua ratione Capitulum Statuta condere, & pannes in eorum transgressore possit decernere?

CLARISSIMO VIRO ***

DE Quae questione, quam mihi proponis, ita censo: Capitulum Statuta condere potest de his, quae non spectant Episcopum nec generalem statum Ecclesiae, sed singularia ipsius Capituli negotia: & pannes decernere potest in transgressores Statutorum, non quasi jurisdictionem habens, sed ex conventionem. Quae tamen pannes non afficiunt Canonicos successores, nisi statuta sint ab Episcopo confirmata. Quomobrem die 30. Martii 1607. hoc dubio in sacra Congregatione Concilii proposito, Patres unanimi suffragio censuerunt, Capitulum posse Statuta suis pannes adijcere quae conventionem facta, modo sint ex eo pannes genere, quae pacto promitti, atque in conventionem deduci possint; sufficereque ad huiusmodi Statuta condenda consensum maioris partis Capituli; sed Canonicos successores penalibus illis statuti non affici, nisi fuerint ab Episcopo confirmata. Refere Regnum in c. Cum omnes, extra. De Constitutionibus. Nostris tuis in Sacrificiis memor sis, etiam, atque etiam rogo. Vale.

Lucecia Parisiorum.

EPISTOLA XXXII.

Potestas Episcopi in Regularibus exemptis certis in casibus explicatur.

RELIGIOSISSIMO VIRO ***

ORDINIS *** PROVINCIALI.

Prudentiam tuam, ac Religionem laudo plurimum, quod Ordinem nostrum, qui ad sacram Hierarchiam

Alia 26. que autem 30. erat, nunc 65.

quam proxime accedit, in obseruantia Illustrissimis, ac Reverendissimis Episcopis debita contineri semper uelit, nec Priores aut Fratres tibi subditos cum illis committi. Id ne contingat aliquando, jubet, ut Episcoporum auctoritate in Regulares explicem, & uno uelut aspectu intendam proponam. Quod, ut tibi morem geram, hac epistola exequar, quae prolixitate parces, tamen a rebus, uerbisque inutilibus, quantum in me erit, temperabo.

I. Regulares Confessarii ab Episcopo necessario sunt approbandi. Possunt Episcopi restringere, vel limitare eorum approbationes ad certas personas, necnon ad certa loca, & tempora, possunt eas reuocare, vel Confessarios huiusmodi ad audiendis confessionibus suspendere ex noua causa ad confessiones pertinentem. Approbati sine restrictione a Vicario Generali Episcopi possunt iterum ab ipso Episcopo reuocari ad examen. Approbati ab Episcopo possunt ab eius succellore rursus examinari, & si minus capaces inuenti fuerint, reijci. In una Diocesi generatim approbati, Confessiones in alia Diocesi audire non possunt absque Diocesani Episcopi approbatione. A casibus Episcopo reseruat Regulares absolvere non possunt, nisi haec facultas ab illo concessa ipsis fuerit. Hae partim ex Tridentino Concilio, partim ex Constitutionibus Summorum Pontificum, praesertim ex Clementina, Dandus, Tit. De Sepulturis, ex Gregorii XV. Constitutione, quae incipit Insuperabili, ex Clementis X. Diplomate, quod incipit Superna, ex Decreto Alexandri VII. in causa Episcopi Andegauenis, & Regularium eiusdem Diocesis, &c. factis a me probata Lib. 2. Theologia Dogmatica, & Moralit, in Tractatu De Sacramento Penitentiae. Hic tantum subiectum sacrae Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, & Congregationis Episcoporum, & Regularium declarationes quasdam haec di. sciplinae capita spectantes, quos refert uir Juris Canonici Constantinus Praesentis Regnum in c. Graue, Extra. De Officio Ordinarii.

Quaestum est a sacra Congregatione Concilii, 1. An Regularis ab Ordinario ad Confessiones audiendas, prauo examine approbati ad tempus, elapso tempore, tanquam semel approbati possint inuio Ordinario deinde audire confessiones, Congregatio censuit, Non posse.

Quaestum est 2. an Episcopus uolens ex noua causa Regulares semel ad confessiones audiendas approbatos examinare, teneatur eam patetere Superioribus Regularibus: & an de huiusmodi causa constare debeat, vel sit credendum Episcopo attestanti huiusmodi causam subiectae Congregationi Concilii censuit, Posse Episcopum ex noua causa, etiam si de ea non constet in Actis, rursus examinare, ac minus reuerentem idoneum reprobare Regularem semel ad audiendas Confessiones approbatum, itaque ejus arbitrio, quod tamen debet esse moderatum, & discretum, & ita ut eo non abutatur. Verum ubi hoc facere uoluerit, debere id Superioribus Regularibus significare, non quidem cum individua expressione causa, sed tantum se uelle eo nouam, quae superuenerit, causam, ad huiusmodi examen procedere.

3. Conquerentibus Regularibus S. Dominici Neritonensis quod dum essent praui examine approbati ad confessiones secularium audiendas a Vicario Generali Episcopi, dum Episcopus Romae degeret, ille ad suam Ecclesiam reuerfus uellet eos rursus pro audiendis confessionibus examini subijcere: Sacra Congregatio Concilii censuit, Posse Episcopum rursus examinare Confessarios Regulares a suo Vicario approbatos.

Quaestum est a sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium, an Episcopus qui Regulares ad Confessiones personarum secularium audiendas approbavit, possit eosdem ex noua causa ab eisdem confessionibus audiendis suspendere, aut licentias illis concessas reuocare, non obstantibus quibuscumque privilegiis, & qualis huiusmodi causa esse debeat. Sacra Congregatio respondit, Episcopum, quumvis simpliciter, & absque ulla temporis praescriptione approbaverit Regulares ad Confessiones secularium personarum audiendas posse tamen eosdem, si noua causa superuenerit, suspendere, ac licentiam illis concessas reuocare, dummodo causa huiusmodi Confessiones ipsas concernat. Ceterum si Regulares cum scandalis, aut aliis inobediens uisum, vel aliud delictum committant, propter quod rationabili Episcopi iudicio uideantur a Confessionibus suspendendi, in quo ipsis Episcopi conscientiam uoluit esse uerantem, cum praecipua Ministris Sacramenti Penitentiae qualitas sit integritas uita, ac morum honestas, atque non inobediens, quo minus ob eam possit Episcopus Regulares a semetipso approbatos suspendere, aut reuocare a Confessionibus audiendis.

Quaestum est 5. a Congregatione Concilii, an Regulares possint personarum secularium confessiones audire uirtute licentiarum a decessoribus Ordinariis illis concessarum, etiam tenente Episcopo Ordinario pro tempore existente. Sacra Congregatio censuit, Posse quandoque Episcopos non prohiberi. Ceterum esse in facultate Episcopi successoris illos rursus examinare, atque interim prohibere.

II. Regulares deputari non possunt ad audiendas confessiones Montium, etiam Ordinibus suis subiectarum, absque approbatione Episcopi. Potest Episcopus ex legitima causa.

Episcopus potest quoad Regularium approbationes ad Confessiones audiendas.

Approbatio ad audiendas Confessiones Montium etiam Regularium causa.

carcerem Episcopalem detruendi iussit. Appellavit ille ad Metropolitanum ream a carcere solvi decrevit, causamque ad Tribunal suum traxit. Nullum fuisse appellationem locum existimas, secundum Tridentini Concilii Decreta, cum de morum correctione, & reformatione ageretur: proindeque Metropolitanam potestatis suae fines excessisse. Meam ea de re sententiam rogas. Morem gerolubens.

Episcopi subditos suos corrigere possunt, mores eorum reformat, appellatione quavis, & Consuetudine non obstantibus. Ita statuit Lateranense Concilium Generale sub Innocentio III. cuius haec sunt verba: Irrefragabili constitutione sancimus, ut Ecclesiarum Praelati, ad corrigendos subditorum excessus, maxime Clericorum, & reformationem morum prudenter, ac diligenter intendant, ne sanguis eorum de suis manibus requiratur. Ut autem correctionis, & reformationis officium libere valeant exercere, ac certissime, ut executionem ipsorum nulla consuetudo, vel appellatio valeat impedire, nisi formam in talibus excelsis observandam.

Correctionem legitimam, ac morum reformationem Praelatis Regularibus competere appellatione non obitante, constat ex cap. Ad nostram; Ext. De Appellationibus: multo magis igitur convenit Episcopis. Decretalis illa sic habet: Quia vero remedium appellationis non ideo est inventum, ut alicui Religiosi, & Ordinis observantia exorbitant, debeat in sua legitima potestate exhibere: mandamus quatenus si quilibet subditorum tuorum ad remedium appellationis convolveretur, non ideo minus eum, iuxta tenorem mandati, quod in praedicta regula continetur, & in constitutione Ordinis, corrigas, & castiges.

Et cap. Reprehensibilis, sub eodem titulo: Nec subiecti contra Disciplinam Ecclesiasticam in vocem appellationis erumpant. Praecipue vero hoc in Religiosis volumus observari, contra regularem Praelati sui, & Capituli disciplinam appellare praesumant, sed humiliter, ac devote suscipiant, quod pro salute sua eisdem fuerit injunctum.

Itud disciplinae caput confirmat sacra Synodus Tridentina Sessioe 22. cap. 1. Nec appellatio, inquit, executionem hanc, quae ad morum correctionem pertinet, suspendat. Et Sessioe 24. cap. 10. Nec his ubi de visitatione, & morum correctione agitur, exceptio, aut ulla inhibitiō, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam interposita, executionem eorum, quae ab eis mandata, decretata, aut iudicata fuerint, quoque modo impedit, aut suspendat.

Ex his sacri Concilii Decretis competens est, appellatio, etiam in causis correctionis, & visitationis, ad effectum suspensivum locum non habere, nec executionem impedire: ad effectum tamen devolutivum in his etiam causis locum habet, modo a definitiva, non ab interlocutoria appellatur. Quamquam, & ab interlocutoria appellare licet, si fit irreparabile gravamen, quod appellationis fundamentum est. Id confirmatur altero ejusdem Concilii Decreto, Sessioe 13. cap. 1. Cum igitur, inquit, rei criminum plerumque ad evitandas penas, & Episcoporum subreptione, da iudicia, querelas, & gravamina simulant, & appellationis diffinitione iudicium impediunt, ne remedia ad innocentiam praedictam processum impediunt, ne remedia ad abutuntur, atque, ut huiusmodi eorum calliditate, & tergiversatione occurrat, ita statuit, & decrevit: In causis visitationis, & correctionis, sive habitatis, & inhabilitatis, nec non criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario Generali, ante definitivam sententiam, ab interlocutoria, vel alio quocumque gravamine non appellatur: nec Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi, tanquam frivola deferre tenetur, sed ea, ac quatenus inhibitione ab appellatione emanata, nec non omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad ulteriora valeat procedere, nisi gravamen huiusmodi per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit: quibus casibus factorum antiquorum Canonum statuta illibata persistant. In causis igitur visitationis, & correctionis appellare licet post definitivam sententiam, vel sententiam, si gravamen sit irreparabile, devolutiva dumtaxat, non suspensivae appellatione. Ita censuit sacra Congregatio Concilii Interpres, ut Fagnanus refert in cap. Ad nostram, Ext. De appellationibus.

Jam ad speciem, de qua sententiam rogas meam, descendendo. Cum carcer infamiae notam inerat, & damnum inerat quasi irreparabile, nec ad poenitentiam dumtaxat, & simplicem correctionem indiguit, sicut imperatur fecerit in Seminarium, sed ad poenam corporalem: Clericus ob suspicionem de mala familiaritate carceri a suo Episcopo additus appellare potuit ad Metropolitanum, ejusque appellationi Illustrissimus Episcopus deferre debuit, & causam ad Metropolitanum remittere, reo tamen in carceribus interim manente, donec Metropolitanus causa cognita aliud forte decreverit. Ita factam Congregationem Concilii Interpretem in pari causa ab Episcopo Brandusensi ad illam delata iudicasse refert Fagnanus in cap. Super ea, Ext. De ap-

pellationibus. Vale, meque tui observantissimum semper habes, precor.

Lutetia Parisorum.

EPISTOLA XL

Clericus urbanitatis specie mulieribus passim oscula libant, post monitionem saluberrimam, severioribus remediis a licentia periculis plena cohibere potest, & debet Episcopus.

CLARISSIMO VIRO ***

DE Clerico, qui passim mulieribus libant oscula, nec ab Episcopo suo moniti prave consuetudinis vitium emendant, patrie caritatis, urbanitatis officium, benevolentiae testimonium consanguineis, ac amicis impendunt solum ab honestis quibusque viris praetereunt, sententiam meam quaeris, utrum post monitionem iteratam, severioribus remediis hanc licentiam periculis plenam cohibere possit, & debeat Illustrissimus, & Religiosissimus Praefatus.

Cohibere posse, ac debere censeo: siquidem oscula mulieribus libata exitialia saepe, periculosa semper sunt castitati, quam sacri homines profiterentur. De his praefatus S. Clemens Alexandrinus Lib. 3. Palagge cap. 11. Dilectio non in osculo confertur, sed in benevolentia. Illi autem nihil aliud osculo, quam Ecclesiam curantur, eum ipsam non habeant intus amicitiam. Etenim hoc utique turpem movet suspicionem, & malevolentiam, quod imprudenter osculo venerunt, quod esse speritibus mysticum, illi sanctum vocatis Apostolus: Regno dignus degustat, ore modesto, & clauso benevolentiam animi ostendamus, per quod maxime se exercit manufactum morum. Et aliud quoque osculum incestum, veneno plenum, sanctitatem simulans. An nescitis, quod etiam phalangia si ore eorum tangant, graves dolores hominibus afferunt? Oscula autem impudelicis saepe vitus immittunt. Manifestum inquit nobis factum est, osculum non esse dilectionem. Dilectio enim est Dei. Haec autem Dilectio Dei, inquit Joannes, ut mandata eius servemus, nos ut nos invicem ore demulceamus.

Et S. Ildorus Pelusiota Lib. 4. Ep. 109. ad Fidelem Diaconum: Quoniam, inquit, per litteras quaesivisti, quam ob causam postquam scriptum fuerat: Qui ingreditur ad mulierem, non innocens erit, dicitum sit praeterea, neque omnis tengens eam? Respondo ingrediendi quidem verbum usurpasse Salomonem de coitu, secundum in quod dicitum est a Sara ad Abrahamum: Ingredere ad ancillam meam, & liberos ex ea procrea: tangenti autem, de osculis, & contactu. Quamquam enim ista, si cum coitu confervatur, peccata esse non videntur, verumtamen veritate iudicantem ipsa quoque merito lapsus quidem confessus fuerint. Nam si curiosus aspectus adulterium esse iudicatus est a Christo, conrectatio certe pro adulterio multo magis iudicabitur. Quomodo enim imaginibus apertis color magis affectu spectatores, quam nuda lineamenta, vis etiam in corporibus comparatum est, ut tactus, quam visus majorem movendi vim habeat. Si igitur aspectus, quatenus sublevis sensus sit, ac purior, condemnatus est tamen, non immerito tactus, ut qui sit crassior, acque impurior sensus, prohibitus est.

Praefatae quidam veterum aie. Osculum pars adulterii est, criminis olium, & moris initium, morsus diaboli, & artha peccati. Etsi enim nondum in opere consummatur iniquitas, perfecta est in corde captivitas. Hinc Regulam Militum Templi, cap. ultimo, mulierum omnium, inquit, esse creandum omni Religioso vulum mulierum nimis attendere: & ideo nec virgines, nec virginem, nec matrem, nec sororem, nec amitam, nec ullam aliam feminam aliqui Fratrum osculari praesumat. Fugiat ergo feminam oscula Christi Militia, per qua solent homines saepe periclitari, ut pura conscientia, & sancta vita in conspectu Domini valeat permanenter conservari. Clericos, qui mulieribus oscula libant, olim in Gallis eorum Episcopo in jus vocatos, & castigatos, colligitur ex Dialogo 2. Sulpitii Severi, ubi Postgumianus, cum ageretur de accepto per S. Marimum Imperatricis uxoris Maximi obsequio, idque exemplum aliqui Clerici mulierum familiaritati addidit sui executionem traherent: Si, inquit, Marini sequeremur vias, nunquam causas de osculo diceremus, & universi sua opinione approbris careremus. A praefata igitur disciplina non recedat Religiosissimus Episcopus, si Clericos a mulierum osculis temperare nolentes, post monitionem saluberrimam, & increpationem, ad continentiam ore quoque servandam, quo Christi Corpus conficiatur, compellat. Vale, meque tui studiosissimum dilige.

Lutetia Parisorum.

EPISTOLA XLI.

Sacerdotes, qui boves, oves, equos emunt, in pasuis suis alunt, eorumque fructus vendunt, non sunt rei negotiationis illicitae.

CLARISSIMO VIRO ***

Quosdam Dioecesis N. Sacerdotes, boves, oves, equos emere scilicet, in pasuis suis alere, & eorum fructus vendere, rogare ut ea de re sententiam dicam, num illud sit illicitae negotiationis genus, Clericisque prohibita cap. Secundam instruat, Ext. Ne Clerici, vel Monachis secularibus negotiis se immisceant ac proinde illud prohibere possit Episcopus, sub poena suspensionis.

Hanc proprie dictam negotiationem esse non censeo, sed magis artificium, quod Clericis sacri Canones permittunt, Canon Clericus, & 2. Dist. 91. Hinc Sanctus Raymundus in Summa Libro 2. Titul. De negotiis secularibus, ubi secularibus negotiis regulariter Clericis prohibita esse dixit his Apolloli verbis: Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, nec non sacris Canonibus: quatuor casus explicat, in quibus possunt huiusmodi negotia tractare, quorum postremus Quaesitionem propriam attingit, quam mihi proposuisti. Quatuor, inquit, casus est, si Clericus indigeat, tunc enim potest recipere possessionem excellentis ad formam, sive conducere. Argum. Dist. 86. Pervenit, v. Avaria causa. Dist. 91. c. 2. vel. Agricultura, potest etiam talis Clericus artificio suo honeste acquirere sui vitium, dum tamen occupatione talis artificio non desit divinis Officiis. Dist. 20. per totum, Dist. 5. De Consecratione. Numquid, Ext. Ne Clerici, vel Monachi, c. 1. Item, quod dicitum est supra, quod non Clerici Clericis emere vitium, ut vendat carnis, ita intelligatur, si eius intentio est, ut vendat carnis in eadem forma, sed ut vendat carnis mutata forma, bene potest; puta, emit tabulas, ut faceret ferinum: vel chartas, ut scriberet libros: vel lanam, ut faceret vestia, & similia. Potest etiam emere pullum, & illum educatum, & opera sua melioratum carnis vendere. Argum. Dist. 91. Clericus. Et est ratio, Quia talis quatuor ex artificio intelligitur provenire.

Idem docet S. Antoninus 3. p. Tit. 13. Cap. 2. §. 3. Idem confirmat Declarationes Sacrae Congregationis Concilii in gratiam Prebyterorum, & Clericorum Terrae Maide Neocastrensis Dioecesis. Quaesierat, non liceret eis aliquid reatu illicitae negotiationis.

- 1. Terras patrimoniales, & beneficiales per laicos colere.
- 2. An pro necessario cultura usu possint emere boves, & alia animalia, & fructus illorum vendere.
- 3. An ii, qui in propriis terris bobem quercus, & caprae, eorumque fructibus suis vescuntur, possint ius emere, quoque alere, & pro familia sustentatione vendere.
- 4. An idem Clerici, cum soliti suorum arborum possessione in propriis arboribus artis sericae operam dare, vel item operi alicui ad mediocritatem committere, ut in illis parvulis fieri consuevit.

Ad primum respondit sacra Congregatio, Licet Clericis agere beneficiorum, & patrimoniorum suorum opera laicorum colere, absque reatu illicitae negotiationis.

Ad secundum, posse similiter Clericos pro eisdem cultura usu boves, & alia animalia necessaria emere: illorum factus iusto pretio, atque honesta ratione vendere; nec propterea eis prohibita negotiationis praeterea exerceri posse, aut debere.

Ad tertium item, posse pro sua, & familia sustentatione, dummodo tamen in emendis, alendis, seu distringendis subus nihil fordidum, aut indecorum Ordinis Clericali exercere.

Ad quartum, Licet Clerico arborum in propriis bonis existentium solcia alicui laico concedere eo pacto, ut lucrum, quod ex huiusmodi proveniat, inter utrumque dividatur, ac pariter eidem licere eorumdem arborum solcia per se ipsum, absque officio sui dumtaxat detrimentum, ac pro sua, & familia sustentatione arti sericae operam dare, dum tamen in artificio huiusmodi persona suspecta non adhibeat, & quod hoc Episcopi licentiam, qua gratis datur, obtineat.

Eidem sacra Congregatio die 20. Augusti 1627. censuit Clericos pauperes, ob suam, & suae familiae necessitatem posse terras Ecclesiasticas conducere absque reatu illicitae negotiationis: bona vero laicorum non posse, nisi ex mera praefata necessitate.

Item censuit, posse retinere, & locare boves, oves, & alia animalia, quae habentur ex successione, vel decimis, nec non fructus illorum vendere, absque crimine illicitae negotiationis.

Haec refert Fagnanus, quo Secretario Declarationes istae sacri Concilii Congregatione editae sunt, in cap. Multa, Extra, Clerici, vel Monachi, &c.

Quae cum ita sint, Clericis, de quibus quaesitum est, molestus, ut spero non erit. Religiosissimus Episcopus N.

a Censuris in illos distinguendis temperabit, minis parcat, modo alius honeste, & Ecclesiastice vivat. Si que tamen avaritiae labes illis adherere videatur, paterna caritate illos arguet, obsecrabit, increpabit in omni patientia, & doctrina. Vale, meque Deo commenda in Sacrificio Petri nostri.

Lutetia Parisorum.

EPISTOLA XLII.

Oblationes Deo factae ad imaginem Beatae Virginis, muro Castris contiguam, ad Parochiam, non ad Castrum Dominiam pertinere.

CLARISSIMO VIRO ***

Cum unus sit Deus montium, & vallium, unisque & idem in pagis, & urbibus amplissimus colatur, fideles Ministros, ac pios Sacerdotes, animarumque Rectores, qui pagorum Ecclesias praesunt, Christianamque plebem regunt ruri degentem, non minus colo, & in Christo complector, quam urbium florentissimarum Parochos. Non est igitur, cur veniam deprecere, dum Quaestiones propositae solutionem rogas. Christianis omnibus debitor fam, quoque omnium frater, multo magis Consecratoribus. Quare porro utrum oblationes Deo factae ad imaginem Deiparae Virginis, in Oratorio, quod a D. Marchione, pagi Toparcha, erectum, muroque castrum contiguit, et ad eundem Marchionem pertinent: an vero ipsas repetere possis, ut loci Parochus.

Oblationes illas tui juris esse censeo, reque illas repetere posse, ac debere: siquidem sacra imago Deiparae, & Oratorium intra fines Parochiae tuae posita sunt. Omnes enim provenus spirituales, qui infra limites Parochiae obveniunt, quales sunt decima, primitiae, oblationes, funera, &c. ad Parochialem Ecclesiam jure communiter pertinent, ut colligitur Juris Canonici Petrii, ex cap. Pastoralis Ext. De his qui sunt a Praelatis sine consensu Capituli & cap. Ad audientiam, Ext. De Ecclesiis adificandis, & reparandis. Idque S. Thomae auctoritate confirmatur, Secunda Secunda, Quaest. 86. Art. 1. ad secundum, Monachi, inquit, sive alii Religiosi possunt oblationes recipere tripliciter. Uno modo, sicut pauperes, per dispensationem Sacerdotis, vel ordinationem Ecclesiae. Alio modo, si sint Ministri Altaris; & tunc possunt accipere oblationes sponte oblatas. Tertio modo, si Parochia sine eorum: & tunc ex debito possunt accipere oblationes, tanquam Ecclesiae Rectores.

Oblationes igitur omnes Deo factae intra fines Parochiae jure debent Ecclesiae Parochiali, secundum mentem Angelici Doctoris. Atque respondit sacra Congregatio Concilii, ut refert Fagn. in c. Postulasti, Ext. De his, quae sunt a Praelatis, &c. Vincere certe tibi illas non potest laicus Toparcha, administrationis etiam titulo, quamvis in pios usus erogaturus, nisi haec illi curae demanderat Ecclesiae Parochialis Rectore. Cum enim oblationes res spirituales sint, quatenus sunt Deo consecratae, laici illarum dominium, receptionem, vel administrationem sibi privata auctoritate vindicare non possunt, ut constat ex Can. Quia Sacerdotes, & Can. Hanc consuetudinem, Causa 10. §. 1. Idemque colligitur ex c. Decernimus, Ext. De iudicis, quo prohibetur, ne laici Ecclesiasticae tractare negotia praesumant. Intercedere igitur jure potes, ne Dominus Marchio N. oblationes ad sacram imaginem Deiparae Virginis N. Oratorium Castris sui muris adiacens, Deo factas percipiat, quumvis in pios usus erogaturus. Ipsum urbane, & amice convenire primum debes, jus Ecclesiae tuae Parochialis illi expone, rogare, ne jus illud usurpet cum animae suae periculo. Si precibus tuis insuper habitis dictas oblationes recipere, de illis pro arbitrio disponere pergat, Illustrissimus Episcopus ad, ejusque auctoritatem imploret, ut D. Marchionem compellat ad dimittendum oblationes illas Ecclesiae Parochiali. Vale, mei tuis in Sacrificiis memor.

Lutetia Parisorum.

EPISTOLA XLIII.

Qua prudentia gerere se debeat Praelatus Regularis in Reformatione Monasteriorum sibi subditorum.

RELIGIOSISSIMO VIRO ABBATI ***

Tuum de Regularis Discipline instauratione in Caerobis curae tuae, ac regimini subditis consilium non solum probo, sed laudo vehementer, Deoque gratias ago, qui hanc tibi voluntatem edidit: ipsum precor, ut det tibi sancti operis exequenti, & perficiendi facilitatem.

Praelatum arctioris, ut patet est, Disciplinam studiosum, in ea subditis imponenda, singulari prudentia, mansuetudine, & patientia, & exploratum est. Hanc Regulam tradebat S. Bernardus Simoni Abbati S. Nicolai.

Alias 25. que autem 41. etiam, nunc 3.